

Geografia de les Desigualtats

Codi: 104260

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503710 Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial	OT	4	1
2504216 Història, Política i Economia Contemporànies / Contemporary History, Politics and Economics	OT	3	2
2504216 Història, Política i Economia Contemporànies / Contemporary History, Politics and Economics	OT	4	0
2504216 Història, Política i Economia Contemporànies / Contemporary History, Politics and Economics	OT	4	1
2504216 Història, Política i Economia Contemporànies / Contemporary History, Politics and Economics	OT	4	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Anna Ortiz Guitart

Correu electrònic: Anna.Ortiz@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Antonio Miguel Solana Solana

Prerequisits

No hi ha cap requisit

Objectius

L'assignatura té com a objectiu estudiar, des d'un punt de vista teòric i pràctic, les desigualtats globals i les seves implicacions locals des de la perspectiva de la geografia social. Ens centrarem sobretot en les àrees urbanes però també en d'altres escales d'anàlisi. El curs començarà amb una reflexió teòrica del concepte de "desigualtat" i continuarà examinant la distribució espacial de la riquesa i la pobresa, i les geografies de l'exclusió i la discriminació. S'estudiaran temàtiques relacionades amb les desigualtats de gènere, classe social i ètnia, la interacció entre globalització i desenvolupament desigual, les trajectòries històriques i models espacials de desigualtat, la migració i la mobilitat humana i social, els estudis locals de segregació i desigualtat urbana i els vincles entre desigualtat social, medi ambient i natura. Es posaran exemples tant del Nord com del Sud Global.

Competències

Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial

- Analitzar amb esperit crític la relació de la societat amb el territori aplicant el marc conceptual i teòric de la geografia.
- Combinar diferents tècniques i mètodes de representació i anàlisi espacial en l'elaboració de materials per a la transmissió dels resultats.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Història, Política i Economia Contemporànies / Contemporary History, Politics and Economics

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Analitzar les dinàmiques sociodemogràfiques, geoeconòmiques i ambientals a diferents escales territorials.
- Gestionar i aplicar dades a la resolució de problemes.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Vincular qüestions fonamentals de l'actualitat econòmica amb desenvolupaments econòmics anteriors partint dels principals elements de la història econòmica contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Captar la desigualtat social i territorial que impera en la societat.
2. Combinar diferents tècniques i mètodes de representació i anàlisi espacial en l'elaboració de materials per a la transmissió dels resultats.
3. Examinar com els diferents processos socials, econòmics, polítics i ambientals creen i transformen els espais i les relacions socials.
4. Explicar l'estructura del món actual des d'una vessant geogràfica.
5. Gestionar i aplicar dades a la resolució de problemes.
6. Plantejar problemes sobre la desigualtat, la distribució de la població i la urbanització al món, entre d'altres.
7. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i mediambientals.
8. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
9. Que els estudiants sàpiguin aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
10. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Continguts

Els temes seran els següents:

1. Conceptualització de la desigualtat i la vulnerabilitat social.
2. L'escala global de la desigualtat territorial. Desigualtat social, desigualtat territorial: la perspectiva des de l'economia política i el desenvolupament geogràfic desigual.
3. Canvi global, canvi ambiental: desigualtat i vulnerabilitat.

4. L'escala local de la desigualtat territorial: globalització, ciutat i desigualtat.

Metodologia

Classes expositives del professorat.

Debats.

Lectura, ressenya i debat d'articles.

Presentacions orals.

Elaboració de treball en grup / aprenentatge basat en reptes*

*El treball de curs consistirà en l'elaboració d'un projecte de millora urbana i social centrat en els espais públics de diferents barris de un municipi català. A partir d'uns objectius prèviament establerts i amb la voluntat de conèixer de primera mà les experiències quotidianes i les pràctiques espacials dels veïns i veïnes de diferents edats dels barris escollits, es farà treball de camp al barri a través de diferents tècniques qualitatives (observació, entrevistes semiestructurades, passejades pel barri, grups de discussió). El contacte amb diferents associacions i entitats del barri permetran apropar-nos al barri i treballar conjuntament per a elaborar un projecte de millora als barris. Al llarg del curs es presentaran a l'aula els avenços del treball. És, per tant, molt important, anar construint el projecte seguint les pautes marcades pel professorat.

El professorat destinarà aproximadament uns 15 minuts d'alguna classe a permetre que l'alumnat pugui respondre les enquestes d'avaluació de l'actuació docent i d'avaluació de l'assignatura.

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes presencials	40	1,6	1, 3, 4
Tipus: Supervisades			
Tutories, seguiment i avaluació	10	0,4	5, 7
Tipus: Autònomes			
Estudi personal + lectures obligatòries	60	2,4	8

Avaluació

AVALUACIÓ CONTINUADA

El primer dia de classe es comentaran en detall les activitats d'avaluació. Es penjaran al Moodle i es comentaran a l'aula.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professorat informará l'alumnat (via Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

NO AVALUABLE

L'estudiant rebrà la qualificació de No avaluable sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

RECUPERACIÓ

Hi haurà una reavaluació de totes aquelles proves presentades que no hagin superat el 5. La reavaluació del exàmens teòrics serà en forma d'examen. La reavaluació de la resta d'activitats consistirà en refer l'evidència. Les activitats reavaluades puntuaran entre 0 i 5.

Queden excloses del procés de recuperació les activitats següents: presentacions orals, treballs en grup, tasques relacionades amb l'activitat docent diària.

PLAGI

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

ATENCIÓ

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assaig (a partir de les lectures obligatòries) (individual)	35	10	0,4	1, 3
Participació a l'aula	10	5	0,2	4, 7
Presentació oral de les diferents fases del projecte (en grup)	20	5	0,2	2, 4
Treball/projecte de curs (en grup)	35	20	0,8	5, 6, 8, 9, 10

Bibliografia

Bauman, Zygmunt (2005). *Vidas desperdiciadas. La modernidad y sus parias*. Barcelona: Paidós.

Cardús, Salvador (ed.) (2020). *Cohesions i fractures a la Catalunya actual. Un informe sobre la realitat social i política de la Catalunya del segle xxi*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

Elwood, Sarah; Lawson Victoria & Sheppard, Eric (2017). Geographical relational poverty studies, *Progress in Human Geography*, 41(6): 745-765.

Ho, Elaine Lynn-Ee & Maddrell, Avril (2021). "Intolerable intersectional burdens: a COVID-19 research agenda for social and cultural geographies", *Social & Cultural Geography*, 22 (1), pp. 1-10.

Hopkins, Peter (2020). "Households, families, and structural inequalities: Reflections on "How the other half lives", *Area*, 52, pp. 806-811.

Innerarity, Daniel (2020). *Pandemocracia. Una filosofía de la crisis del coronavirus*. Barcelona: Galaxia Gutenberg.

Israel, Emil & Frenkel, Amnon (2018). "Social justice and spatial inequality: Toward a conceptual framework", *Progress in Human Geography*, 42 (5), pp. 647-665.

García-Hernández, Juan-Samuel & Ginés-De La Nuez, Carmen (2020). "Geografías de la desposesión en la ciudad neoliberal: ejecuciones hipotecarias y vulnerabilidad social en Santa Cruz de Tenerife (Canarias-España)", *EURE*, 46 (138), pp. 215-234.

González Pérez, Jesús M., & Piñeira Mantiñán, María José (2020). La ciudad desigual en Palma (Mallorca): geografía del confinamiento durante la pandemia de la COVID-19", *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, (87).

McDowell, Linda (2017). "Youth, children and families in austere times: change, politics and a new gender contract", *Area*, 49 (3), pp. 311-316.

Méndez, María Luisa & Otero, Gabriel (2018). "Neighbourhood conflicts, socio-spatial inequalities, and residential stigmatisation in Santiago, Chile", *Cities*, 74, pp. 75-82.

Modai-Snir, Tal & van Ham, Maarten (2018). "Neighbourhood change and spatial polarization: The roles of increasing inequality and divergent urban development", *Cities*, 82, pp. 108-118.

Murphy, Amy Greer (2017). "Austerity in the United Kingdom: the intersections of spatial and gendered inequalities", *Area*, 2017, 49 (1), pp. 122-124.

Nel-lo, Oriol (2020). *Cohesió social a la Catalunya del segle xxi: les desigualtats socials*. Institut d'Estudis Catalans.

Nel-lo, Oriol (ed.) (2021). *Efecto barrio. Segregación residencial, desigualdad social y políticas urbanas en las grandes ciudades*, València: Tirant lo Blanc.

PNUD (2020), Coronavirus vs. desigualdad (las consecuencias de la pandemia de COVID-19 serán muy diferentes) <https://feature.undp.org/coronavirus-vs-inequality/es/>.

Porrás-Sánchez, Sara & Donati, Francesca (2021). "Territorio, lugar e identidad en los barrios vulnerables. El Barrionalismo como práctica política", *Ciudad y Territorio*, Vol. LIII, pp. 139-158.

Privitera-Sixto, María-Rosa (2020). "Operaciones de gobernanza urbana en el sur "más vulnerable" de la Ciudad de Buenos Aires. Comuna 8, la producción de nuevas "oportunidades" y viejas desigualdades", *EURE*, 46 (138), pp. 117-137.

Ruiz-Tagle, Javier (2016). "La persistencia de la segregación y la desigualdad en barrios socialmente diversos: un estudio de caso en La Florida, Santiago", *EURE*, 42 (125), pp. 81-108.

Sassen, Saskia (2015). *Expulsiones. Brutalidad y complejidad en la economía global*. Buenos Aires: Katz.

Solana-Solana, Miguel; Anna Ortiz Guitart; Antonio López-Gay (2020) "Me están echando de mi casa. Repercusiones personales y sociales de la inseguridad residencial en Barcelona", *Papers. Revista de Sociologia*, núm. 106 (1).

Vásquez-Vera, Hugo et al. (2019). "Our lives in boxes: Perceived community mediators between housing insecurity and health using a Photovoice approach", *International Journal for Equity in Health*, núm. 18 (1).

Vives-Miró, Sònia, & Rullan, Onofre (2020). "La urbanización de la pobreza: de la acumulación originaria a la crisis habitacional en Ibiza". *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, (87).

VVAA (2021). *El atlas de las desigualdades. Claves para entender un mundo injusto*, Clave intelectual, Traficantes.

Wei, Yehua Dennis; Xiao, Weiye; Simon, Christopher A.; Liu, Baodong & Ni, Yongmei (2018). Neighborhood, race and educational inequality", *Cities*, 73, pp. 1-13.

Programari

Word, excel, powerpoint. Tècniques de representació i dissenys territorial.